

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 154

van **SOFIE JOOSEN**

datum: 23 november 2020

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Inzet van zelfrijdende landbouwvoertuigen en drones - Legistiek

Via mijn schriftelijke vraag nr. 754 van 3 augustus 2020 peilde ik bij de minister naar de legistische slaagkansen van de inzet van drones voor het verspreiden van gewasbeschermingsproducten. De Europese regelgeving verbodt immers de verneveling van zulke producten vanuit de lucht.

Uit het antwoord van de minister leerde ik dat de deur alleszins werd opengezet voor een wijziging. Ik citeer: "In haar mededeling van 20 mei 2020 over een 'Van boer tot bord-strategie voor een eerlijk, gezond en milieuvriendelijk voedselsysteem' voorziet de Europese Commissie in een herziening van de richtlijn omtrent het duurzaam gebruik van pesticiden onder het luik 'Zorgen voor duurzame voedselproductie'. Deze herziening biedt de Europese wetgever een opportuniteit om toepassingen via innovatieve dronetechnieken te evalueren en desgevallend wettelijk mogelijkheden te geven."

Een nieuwe problematiek, of opportuniteit indien we het positief formuleren, betreft de te verwachten evoluties wat betreft zelfrijdende landbouwvoertuigen. Over enkele jaren kan een zelfrijdende tractor in de Vlaamse velden realiteit zijn, zo stelt Flanders Make. Daar werd de eerste zelfrijdende tractor in ons land al uitgetest.

1. In hoeverre is het binnen de huidige decreet- en wetgeving mogelijk om in Vlaanderen een onbemand voertuig voor specifieke taken in te zetten op landbouwland? Zijn er hiervoor aanpassingen vereist? Zo ja, wordt hieromtrent dan in een initiatief voorzien?
2. Wat is de stand van zaken betreffende de aangekondigde Europese herziening inzake het verspreiden van gewasbeschermers vanuit de lucht in functie van de inzet van drones?

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

ANTWOORD

op vraag nr. 154 van 23 november 2020

van **SOFIE JOOSEN**

1. In België heeft de federale overheid de belangrijkste bevoegdheden voor wat betreft zelfrijdende voertuigen: zij is zowel bevoegd voor de wegcode als voor het vaststellen van de technische voorschriften waaraan verkeers- en vervoermiddelen moeten voldoen.

Voor het gebruik van geautomatiseerde voertuigen op de openbare weg en op openbare plaatsen, laat de wegcode experimenten toe met geautomatiseerde voertuigen op de openbare weg.

Ingevolge de bevoegdheidsverdelende regels is de federale overheid echter verplicht om de gewesten te betrekken wanneer zij technische voorschriften voor voertuigen ontwerpt en kunnen de gewesten zelf ook wijzigingen aan de politieregels voor het wegverkeer aan de federale overheid voorstellen. Het is aan de Vlaamse minister bevoegd voor mobiliteit Lydia Peeters om, zo nodig na overleg met de collega-ministers, een eventueel initiatief hiertoe te nemen.

Daarnaast kan ook verwezen worden naar de beslissing van de Vlaamse Regering van 2 maart 2018 waarbij ze instemde met de oprichting van een interdepartementale stuurgroep voor aansturing en begeleiding van de introductie van geconnecteerde en zelfsturende voertuigen in Vlaanderen, hoewel de focus van deze stuurgroep ook op het wegverkeer ligt.

Voor het gebruik van geautomatiseerde voertuigen buiten de openbare weg of openbare plaatsen zoals op landbouwgronden, bestaan er momenteel geen specifieke regels. Sowieso moet er rekening worden gehouden met de geldende sectoriële wetgeving, en zijn er bijkomende aandachtspunten, zoals de beveiliging van data bij het gebruik van dergelijke voertuigen, mogelijke privacy- en aansprakelijkheidsissues, technische vereisten van landbouwvoertuigen, enz.

2. Met betrekking tot het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen met een drone, zijn twee wetgevende kaders van toepassing namelijk enerzijds de regelgeving m.b.t. het toepassen van gewasbeschermingsmiddelen en anderzijds de drone regelgeving.

Zoals eerder aangestipt in antwoord op uw vraag van 3 augustus 2020 is ingevolge Europese Richtlijn 2009/128/EG van 21 oktober 2009 tot vaststelling van een kader voor communautaire actie ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden, spuiten vanuit de lucht principieel verboden. De voornaamste reden hiervoor was/is de onnauwkeurigheid van dergelijke toepassingen met grote verliezen naar milieu en omgeving tot gevolg. Deze bepaling is omgezet door de federale overheid in het koninklijk besluit van 19 maart 2013 ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en toevoegingsstoffen.

Zowel de Europese richtlijn als het federale KB voorzien wel in uitzonderingsmogelijkheden, maar deze leggen heel wat bijkomende eisen op. Om ook in het domein van de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen potentiële, veelbelovende, innovatieve toepassingstechnieken door middel van drones mogelijk te

maken, dringt zich een aanpassing van de actuele regelgeving op. Zoals reeds vermeld in mijn antwoord op uw schriftelijke vraag nr. 754 van 3 augustus 2020 werd een aanzet daartoe gegeven binnen de recent door de EU aangenomen en gepubliceerde 'Van boer tot bord-strategie voor een eerlijk, gezond en milieuvriendelijk voedselsysteem'. Hierin is onder het luik 'Zorgen voor duurzame voedselproductie' een herziening van de richtlijn omtrent het duurzaam gebruik van pesticiden opgenomen. Deze herziening is gepland voor 2021 en biedt de perfecte opportuniteit om toepassingen van gewasbeschermingsmiddelen via innovatieve dronetechnieken te evalueren en wettelijk meer mogelijkheden te geven.

Daarnaast geldt ook de droneregelgeving, zoals uitgeschreven in het koninklijk besluit van 15 april 2016 met betrekking tot het gebruik van op afstand bestuurd luchtvaartuigen in het Belgisch luchtruim. Hierin is het sproeien tijdens de vlucht met een Remotely Piloted Aircraft verboden.

Vanaf 31 december 2020 zal de Europese dronewetgeving van kracht zijn volgens de Europese verordening (EU) nr. 2019/947 inzake de regels en procedures voor de exploitatie van onbemande luchtvaartuigen. Deze verordening zal het mogelijk maken om dronevluchten uit te voeren in 3 verschillende categorieën (Open, Specific en Certified), voornamelijk ingevuld op basis van het risico dat ze met zich mee brengen voor derden op de grond, in de lucht en voor kritieke infrastructuur.

De 'Specific' categorie zou het spuiten van bepaalde substanties vanuit de lucht mogelijk maken mits een voorafgaande risicoanalyse. Deze risicoanalyse bestaat onder andere uit het beschrijven van de operationele werking (veiligheid, opleiding, onderhoud, toestellen, ...), van het intrinsieke grondrisico en het initiële luchtrisico, enz. Momenteel is het echter nog niet duidelijk welke plaats gewasbeschermingsmiddelen hebben binnen deze nieuwe dronewetgeving. Indien deze worden gezien als gevaarlijke substantie zal de drone op het vlak van ontwerp, productie en onderhoud mogelijk onderworpen worden aan extra certificering. Hierbij geldt vooral dat het dragen van gevaarlijke substanties mogelijk een verhoogd risico kan vormen voor derde partijen bij een ongeval.

Naast het indienen van een eigen risicoanalyse voor het toedienen van gewasbeschermingsmiddelen, bestaat ook de mogelijkheid om gebruik te maken van een Standard Scenario. In dezelfde verordening is momenteel 1 Pre-defined Risk Assessment opgenomen (PDRA-01). Deze beschrijft de mogelijkheid tot het afwerpen van substanties enkel in verband met landbouw, tuinbouw en bosbeheer zolang deze toepassing niet in strijd is met enige andere toepasbare regelgeving. Indien men vluchten wenst uit te voeren volgens PDRA-01 moet men voldoen aan alle aspecten van deze risicoanalyse zoals beschreven in de Europese verordening.

Enkele belangrijke aspecten hierbij zijn:

- de drone mag een maximum spanwijdte van 3m hebben;
- de vlucht wordt uitgevoerd boven dunbevolkt gebied (geen definiëring van dunbevolkt);
- de vlucht vindt plaats in ongecontroleerd luchtruim.

De federale overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer heeft op 8 november 2020 een nieuw koninklijk besluit gepubliceerd tot uitvoering van deze Europese verordening (EU) nr. 2019/947. Dat besluit bepaalt dat voor vluchttuitvoeringen in de categorie 'specifiek', op basis van de beoordeling van het operationele risico en de operationele kenmerken van de geplande vluchttuitvoeringen, de directeur-generaal maatregelen kan eisen om de risico's te verminderen indien de geplande vluchttuitvoeringen niet waren toegelaten in het kader van het koninklijk besluit van 10 april 2016 of indien de vereiste vaardigheden niet voldeden aan de opleidingsvereisten van hetzelfde koninklijk besluit. Het is echter nog niet duidelijk welke extra maatregelen het Directoraat Generaal voor de Luchtvaart zal eisen om de risico's te beperken voor operaties die voordien niet mogelijk waren, zoals het sproeien tijdens de vlucht.

In de praktijk hebben drones vermoedelijk het potentieel om gericht gewasbeschermingsmiddelen toe te passen. Hiervoor is echter bijkomend onderzoek en een duidelijk wetgevend kader noodzakelijk. ILVO volgt deze evoluties op de voet en vanuit de bedrijfswereld is er ook interesse om deze piste te bewandelen.